

Mathis Lunde
Krageborgvn. 200
2836 Biri

Deres referanse

Dato 01.06.2017

Vår referanse

2017/2221-2 433.0 AAB

Saksbehandler

Alexandra Abrahamson, tlf. 61 26 60 63

Avdeling

Miljøvernavdelingen

Utsetting av utenlandske treslag - Tillatelse til planting av sibirlerk

Det gis tillatelse til å sette ut sibirlerk på gnr. 177 bnr. 1 i Gjøvik kommune på 6 daa med formål tømmerproduksjon. Nærmere detaljer og vilkår følger av vedtaket, se nedenfor.

Søknaden

Vi viser til søknad av 19. mars 2017 om planting av sibirlerk, *Larix sibirica*. Arealet som skal beplantes er nylig avvirket granskog, nå bevokst med bregne. Formålet er tømmerproduksjon, og bytte av treslag skyldes at den avvirkede granen hadde mye feil, og søker har derfor lyst til å prøve noe annet på dette arealet. Det søkes om å sette ut 1200 planter på 6 daa på søkers eiendom gnr. 177 bnr. 1 i Gjøvik kommune. Arealet grenser inn mot en MiS-figur med høgstaudeskog, og inn mot denne vil det plantes en 5 m bred sone med vanlig gran. Det er ikke oppgitt hvor lang tid det vil ta før lerken er hogstmoden. Området ligger ca. 200 m ovenfor søkers gard, i hellende, nordøstvendt terreng på Biri. Arealet omgis generelt av skog- og jordbrukslandskap med spredt bebyggelse, og ligger ca. 1 km vest for boligfelt i Biri.

Lov og forskrift

Søknaden krever godkjenning fra Fylkesmannen i samsvar med forskrift om utsetting av utenlandske treslag til skogbruksformål, jf. naturmangfoldloven (nml) kap. IV. Alle offentlige vedtak som kan ha virkninger for naturmangfoldet skal vurderes etter de miljørettslige prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12, jf. § 7.

Formålet med forskriften er å hindre at planting av utenlandske treslag gir uheldige konsekvenser for naturmangfoldet. Det er sentralt at planting skjer i tråd med naturmangfoldlovens kapittel II med alminnelige bestemmelsene om bærekraftig bruk, herunder forvaltningsmål for naturtyper, økosystemer og arter, og krav om en generell aktsomhetsplikt for å unngå skade på naturmangfoldet.

Vurdering

Søknaden inneholder den informasjon som trengs for behandling.

Det er i Svartelisten (Fremmede arter i Norge – med norsk svarteliste 2012; utarbeidet av Artsdatabanken) sammenstilt en oversikt over fremmede arter i Norge, inkl. økologiske risikovurderinger av slike arter som reproducerer i norske områder. Sibirlerk er satt i kategorien "lav risiko" der blant annet vurderinger omkring spredningspotensial, mulige effekter for økosystemer, og risiko for å bære på parasitter eller patogener ligger til grunn.

Sibirlerk har et beplantet skogareal i Norge på ca. 10 km². I hjemtraktene i Sibir er frøsettingen rik og begynner i en alder av 15-20 år, men det høye kravet til sommervarme er trolig årsaken til at frøproduksjon og spredning under våre forhold er begrenset (jf. Svartelisten). Effekter av sibirlerk i spredningsområder er ikke undersøkt, men samlet sett vurderer Artsdatabanken at både spredning og effekter av sibirlerk er begrenset.

Mulig spredningsdistanse på over 1 km ved vind på 10 m/s og nesten 3 km ved 20 m/s (jf. DN utredning 8-2012 om spredning og effekter av fremmede bartrær). Arten er lyskrevende og etablerer seg lettest etter markberedning/brann.

Slik søker påpeker ligger det omsøkte plantefeltet helt inntil to MiS-flater beskrevet som med haugstaudekog med rik bakkevegetasjon og eldre lauvsuksesjon. Rundt 700 m nord for feltet går elva Vismunda, avmerket som naturtype «viktig bekkedrag» med verdi «svært viktig». Litt over 2 km nord-øst ligger naturreservatet Svennesvollene som omfatter Vismundas deltaområde ned i Mjøsa. Nesten 3 km syd-øst ligger naturtypen «rik blandningsskog i lavlandet» med verdi «svært viktig» kalt Eriksrudberga. En del av denne er avgrenset som egen naturtype «rik edellauvskog», og er også vernet som Eriksrud naturreservat.

Vi anser med dette at kunnskapsgrunnlaget om både arten og stedet er godt nok for å kunne behandle søknaden (jf. nml. § 8 med krav om kunnskapsgrunnlag) uten å ta i bruk føre-var-prinsippet (jf. nml. § 9).

Når det gjelder det aktuelle tiltaket foreligger naturlig nok et spredningspotensial da frømodning vil kunne skje før sluttavvirking. I tråd med forskriftens krav om aktsomhet, kontroll med spredning og internkontroll (§§ 8 og 10), vil en tillatelse kreve internkontroll av spredning og tiltak mot spredning. Søker beskriver at området omkring feltet vil bli undersøkt for spredning. Vi mener at dette bør gjøres i en radius på 200 m. Med tanke på mulige spredningsavstander (> 1 km) bør det ved konglesetting også undersøkes nærmere sårbare, åpne flater lenger unna plantefeltene. Hvilke disse er i fremtiden må plukkes ut i samråd med Fylkesmannen.

Med tanke på at både reservater og flere verdifulle naturtyper er innenfor radiusen som arten potensielt kan spre seg til, er et vesentlig moment i denne saken Artsdatabankens vurdering av douglasgran til kategorien *lav risiko*. Vi kan ut fra dette ikke se at den omsøkte planting vil true naturmangfoldet og bidra til noen vesentlig belastning for økosystemet (jf. nml. § 10). Vi anser også at søknaden oppfyller kravet om bruk av miljøforsvarlige driftsmetoder (jf. nml. § 12). Vi ser likevel en fare for presedensvirkning av et positivt vedtak da det finnes store arealer på Østlandet med tilsvarende forhold. Hvis stedegne arter som gran og furu i stor grad blir skiftet ut mot fremmede treslag på grunn av gunstige produksjonsegenskaper vil dette samlet sett kunne få store konsekvenser for økosystemene (jf. nml. § 10). Vi ser derfor et behov for en mer helhetlig vurdering ved eventuelt flere, tilsvarende søknader fremover.

Jamført med dagens arealbruk, vil planting ikke medføre endringer for tilgjengeligheten for friluftsliv. Plantingen vil kunne endre landskapsbildet jamført med tidligere grandominerte skog, men er isolert sett så pass liten at den ikke har noen betydning for landskapsbildet og ligger innenfor det som kan aksepteres av samlet belastning (jf. nml. § 10). Vi ser heller ingen fare for en uheldig presedensvirkning av et positivt vedtak for andre steder/søknader med lignende forutsetninger (jf. nml. § 10).

Hvis lerka sprer seg utenfor plantefeltet, må tiltakshaver samrå seg med Fylkesmannen og deretter eventuelt fjerne skuddene/plantene hvis de ansees å kunne bli en trussel mot naturmangfoldet, og hindre videre spredning (jf. nml. § 11, dvs. krav om at kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver, samt forskriftens § 8 om varslingsplikt som utløses for eksempel hvis trær har spredd seg utenfor utsettingsstedet). Dette gjelder også i tilfelle det blir oppdaget spredning utenfor 200 m sonen der den omsøkte planting kan antas å være kilden til forekomsten.

Ved et eventuelt skifte av eier plikter søker/grunneier å informere ny grunneier om tillatelsen, jf. forskriften § 9, som dermed plikter å etterkomme vilkårene i tillatelsen.

Vedtak

Fylkesmannen gir tillatelse til Mathis Lunde til å plante inntil 1200 sibirlerk (*Larix sibirica*) for tømmerproduksjon på gnr. 177 bnr. 1 i Gjøvik kommune på totalt 6 daa slik inntegnet på kart i søknaden av 19. mars 2017. Følgende vilkår gjelder:

- Tiltakshaver plikter å begrense spredning av sibirlerk fra utsettingsområdet. Spredning innen egen eiendom må fjernes av tiltakshaver. Ved spredning til andre eiendommer må søker om mulig innhente grunneiers samtykke og deretter fjerne lerka. Hvis eier av annen eiendom ikke tillater fjerning, må dette meldes til Fylkesmannen.
- Ved en eventuell overdragelse av eiendom må ny grunneier informeres om tillatelsen og vilkårene som er satt.

- Det skal ikke settes igjen trær (livsløpstrær) av lerk for naturlig foryngelse når bestanden hogges (forskriftens § 8).
- Virksomheten/søker skal ha internkontroll (forskriftens § 10). Internkontroll er ordninger som sikrer at søker og eventuelt ansatte har kunnskap om reglene i forskriften, og rutiner som sikrer at forskrift og vilkår blir overholdt. Internkontroll skal vises til ansvarlig myndighet ved forespørsel. For kontroll av spesielt sårbare arealer langt unna plantefeltet må Fylkesmannen kontaktes når det blir aktuelt.
- Utplantingen må være fullført innen fem år, dvs. 2021 ut.

Tillatelsen gjelder forutsatt at dette tiltaket er godkjent etter annet lovverk.

Vedtaket er fattet med hjemmel i forskrift om utsetting av utenlandske treslag til skogbruksformål, jf. naturmangfoldloven kap. IV. Vedtaket kan etter regler i forvaltningsloven påklages av alle som har rettslig klageinteresse i saken. Klagen skal være framsatt skriftlig innen tre uker etter at dette brevet er mottatt. Klagen skal stiles til Direktoratet for naturforvaltning, men sendes via Fylkesmannen.

Med hilsen

Vebjørn Knarrum e.f.
avdelingsdirektør

Alexandra Abrahamson
senorrådgiver

Etter våre rutiner er dette brevet godkjent og sendt uten underskrift.

Kopi

Gjøvik kommune (e-post)